

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์

The Factors Affecting to the Home Accounting of Farmers in Surin

อารยา อิงไพบูลย์กิจ^{1*}
Araya Uengpaiboonkit^{1*}

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์ สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน ด้วยวิธีอาศัยความน่าจะเป็น ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีสถานภาพสมรส จบการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยครอบครัวละ 4.34 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวอยู่ที่ 10,001-15,000 บาท มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ต่ำกว่า 10,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินของครอบครัว ต่ำกว่า 50,000 บาท โดยเป็นหนี้กับธนาคารการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) มากที่สุด ไม่มีหนี้สินนอกระบบ เกษตรกรส่วนใหญ่รู้จักบัญชีครัวเรือนและเคยอบรมการทำบัญชีครัวเรือนมาก่อน เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” และปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน คือความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

คำสำคัญ: บัญชีครัวเรือน

Abstract

The objective of this study was to determine the factors that affect the home accounting of farmers offense. A sampling of farmers in Surin province, 400 people living with probability. Questionnaires were used to collect data. Statistical analysis is used. Frequency, percentage, average, and standard deviation. The research found that Farmers Most respondents were female. Aged between 41-50 years were married. Graduated in the most elementary level. A number of family members per household on average 4.34 people per month with an average income of the family. 10,001-15,000 baht per month, with an average cost of less than 10,000 baht, most farmers have less than 50,000 baht family debt owed by the Bank of Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC), most no external debt. Most farmers recognize home accounting and been trained to do home accounting before.As most farmers have an understanding of the accounting records of agricultural households. Overall, the level of "moderate". Barriers in the accounting of farmer households in the overall rating of "moderate". The home accounting of farmers in the overall "high" level and the factors that affect households do is knowledge of recording home accounting at significant level .05.

Keyword: Home Accounting

¹ คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ 32000

¹ Faculty of Technology Management, Rajamangala University of Technology Isan, Surin Campus, 32000, Thailand

* Corresponding author. E-mail: araya_eung@hotmail.com

บทนำ

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งของประเทศไทยที่มีมาช้านาน คือ ความยากจนของเกษตรกรไทย ซึ่งส่วนหนึ่งมีสาเหตุจากการขาดข้อมูลด้านการเงินที่จำเป็น อันได้แก่ การใช้จ่ายในครัวเรือนและการลงทุนในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรเนื่องจากเกษตรกรไม่เจตบันที่ทรายการรับ-จ่ายเงินของครอบครัว ทำให้ไม่สามารถควบคุมและวางแผนการใช้จ่ายเงินได้อย่างเหมาะสม (มยุรี กิมวงสง, 2551) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ได้กำหนดเป้าหมายการลดความยากจนให้มีการดำเนินมาตรการทางเศรษฐกิจที่เอื้ออาทรต่อคนจน พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างศักยภาพให้คนจนเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันสามารถพึ่งตนเองได้ โดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างให้เกิดการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ไขปัญหาของตน ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและเพิ่มรายได้ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2544) ภายใต้ยุทธศาสตร์จัดความยากจนของรัฐบาล อาศัยกลยุทธ์ที่ว่าด้วยการจัดทำบัญชีครัวเรือน หากเกษตรกรสามารถรู้การไหลเวียนเข้าออกของกระแสเงินสดของตนเองแล้ว จะทำให้สามารถบริหารจัดการครัวเรือนของตนเองได้ ว่ามีรายจ่ายอะไรบ้างที่ไม่ก่อประโยชน์แก่ครัวเรือน และควรจะลด ละ เลิกเรื่องอะไรต่อไป ในทำนองเดียวกันเกษตรกรก็รู้ว่าตนเองมีรายได้เข้ามาทางไหนบ้าง ควรเพิ่มรายได้ทางไหนอย่างไรตามศักยภาพของครัวเรือนของตน ในขณะที่เดียวกันก็สามารถโน้มน้าวให้เกษตรกรที่มีรายได้มากกว่ารายจ่าย นำเงินส่วนที่เหลือมาเก็บออมไว้ หากมีการส่งเสริมการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรโดยช่วยเหลือ แนะนำเกษตรกรและประชาชนในชนบทตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อให้เกษตรกรได้รู้จักตัวเอง จะเป็นการจัดความยากจนด้วยการสร้างกรอบแนวคิดใหม่และเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศซึ่งจะนำความรุ่งเรืองมั่นคงมาสู่ชาติต่อไป (มยุรี กิมวงสง, 2551) รัฐบาลจึงต้องการให้ประชาชนให้ความสำคัญในความเป็นอยู่ โดยเฉพาะการรับรู้ทางเศรษฐกิจของครอบครัว จึงมีแนวคิดที่จะให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละครัวเรือน โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายแก้ไขปัญหาค่าความยากจน จะเห็นได้ว่าบัญชีครัวเรือนเป็นรากฐานสำคัญในระดับครอบครัว ซึ่งจะช่วยให้มีการต่อยอดในระดับชุมชนต่อไป

คณะเทคโนโลยีการจัดการเป็นคณะหนึ่งที่มีการจัดโครงการพัฒนาความรู้เชิงปฏิบัติการการทำบัญชีครัวเรือนเพื่อกระตุ้นให้กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านมีการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายของตนเอง สามารถที่จะบันทึกบัญชีครัวเรือนได้อย่างถูกต้อง จากการให้ความรู้ด้านการทำบัญชีครัวเรือนของคณะเทคโนโลยีการจัดการที่ผ่านมา พบว่ากลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและเห็นควรให้คณะเทคโนโลยีการจัดการดำเนินการจัดอบรมการทำบัญชีครัวเรือนให้กับกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านต่อไป (อารยา อิงไพบูลย์กิจ, 2557) เนื่องจากเห็นว่าการทำบัญชีครัวเรือนนั้นมีประโยชน์ต่อกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านอย่างแท้จริง จึงควรให้มีการเผยแพร่การฝึกอบรมให้ทุกคนได้มีโอกาสได้อบรมและจัดทำบัญชีครัวเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา ประเสริฐศรีและคณะ (2555) ที่พบว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนจะสามารถสรุปยอด แบ่งเงินรายได้ ค่าใช้จ่ายได้อย่างชัดเจน สามารถลดค่าใช้จ่ายและลดการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือยที่ไม่จำเป็นได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการฝึกอบรมหรือมีความรู้ความเข้าใจเพียงอย่างเดียวคงไม่เพียงพอ หากแต่การทำบัญชีครัวเรือนนั้นจะเกิดประโยชน์อย่างแท้จริงก็ต่อเมื่อกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านได้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง สาเหตุที่กลุ่มเกษตรกรไม่สามารถบันทึกบัญชีได้อย่างต่อเนื่องอาจมีสาเหตุมาจาก ปัญหาด้านสายตา อ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้ ไม่มีเวลาด้านบัญชี เกิดความเบื่อหน่ายในการบันทึกบัญชี ละเลยไม่ใส่ใจในการบันทึกบัญชี (อังคณา ประเสริฐศรี และคณะ, 2557) สาเหตุเหล่านี้ทำให้กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านเองมีทั้งผู้ที่จัดทำอย่างต่อเนื่องและไม่ต่อเนื่อง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร โดยเฉพาะในจังหวัดสุรินทร์ที่ถือได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาความยากจนเป็นอันดับต้นๆ ของประเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้กลุ่ม

เกษตรกรและกลุ่มแม่บ้านได้มีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ทำบัญชีครัวเรือนอย่างแท้จริง

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ที่ประกอบอาชีพทำการเกษตรและอาศัยอยู่ในจังหวัดสุรินทร์ในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 205,897 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์, 2557) ทำการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความน่าจะเป็น โดยวิธีการสุ่มอย่างแบบง่าย (SimpleRandomSampling) จำนวน 399 คน แต่เพื่อให้ได้คำตอบครบถ้วน สมบูรณ์ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน จากสูตรการคำนวณของYamane (1973) ทำการเก็บข้อมูลกระจายตามพื้นที่ต่างๆ ในจังหวัดสุรินทร์ เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากรที่ดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 4 ส่วนโดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผ่านการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.97 และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.89ก่อนนำไปใช้จริง โดยแบบสอบถามแบ่งได้ 4 ส่วน ดังนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชี ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน และการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร แบบสอบถามมีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ และมีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ซึ่งผู้ตอบจะแสดงความต้องการเป็น 5 โดย 5 หมายถึง มากที่สุด และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

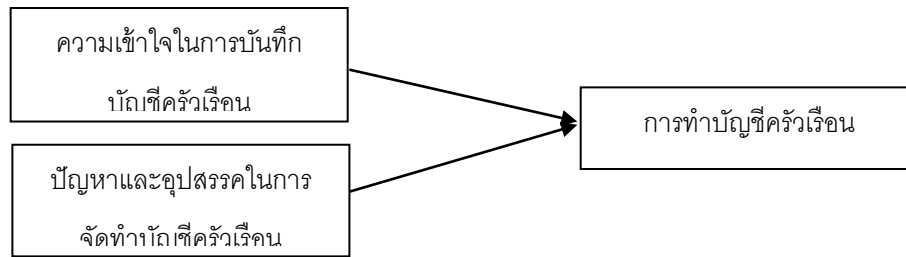
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการแปลผล ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การจัดระดับค่าเฉลี่ยไว้ ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	ตรงกับความคิดเห็นมากที่สุด
3.51 – 4.50	ตรงกับความคิดเห็นมาก
2.51 – 3.50	ตรงกับความคิดเห็นปานกลาง
1.51 – 2.50	ตรงกับความคิดเห็นน้อย
0.00 – 1.50	ตรงกับความคิดเห็นน้อยที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ และปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบันทึกบัญชีครัวเรือน
ตัวแปรตาม คือ การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรจังหวัดสุรินทร์

ผลการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 400 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนได้ทั้งหมด และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยผลการวิจัยเป็นดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ปัจจัยส่วนบุคคล)

ตารางที่ 1 จำนวนและและร้อยละของเพศ

เพศ	ความถี่	ร้อยละ
1. ชาย	167	41.75
2. หญิง	233	58.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 2 จำนวนและและร้อยละของอายุ

อายุ	ความถี่	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 20 ปี	5	1.25
2. 21-30 ปี	36	9.00
3. 31-40 ปี	93	23.25
4. 41-50 ปี	137	34.25
5. 51-60 ปี	109	27.25
6. มากกว่า 60 ปี ขึ้นไป	20	5.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 3 จำนวนและและร้อยละของสถานภาพ

สถานภาพ	ความถี่	ร้อยละ
1. โสด	60	15.00
2. สมรส	303	75.75
3. หม้าย/หย่าร้าง	37	9.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. ระดับประถมศึกษา	241	60.25
2. ระดับมัธยมศึกษา	103	25.75
3. ระดับ ปวช.	14	3.50
4. ระดับ ปวส.	14	3.50
5. ระดับปริญญาตรี	27	6.75
6. สูงกว่าระดับปริญญาตรี	1	0.25
รวม	400	100.00

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนสมาชิกในครัวเรือน

	จำนวน	\bar{X}	S.D.
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	400	4.34	1.53

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ความถี่	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	151	37.75
2. 10,001-15,000 บาท	162	40.50
3. 15,001-20,000 บาท	52	13.00
4. 20,001-25,000 บาท	29	7.25
5. 25,001-30,000 บาท	3	0.75
6. มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	3	0.75
รวม	400	100.00

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	ความถี่	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 10,000 บาท	214	53.50
2. 10,001-15,000 บาท	146	36.50
3. 15,001-20,000 บาท	28	7.00
4. 20,001-25,000 บาท	6	1.50
5. 25,001-30,000 บาท	4	1.00
6. มากกว่า 30,000 บาทขึ้นไป	2	0.50
รวม	400	100.00

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของหนี้สินของครอบครัว

หนี้สินของครอบครัว	ความถี่	ร้อยละ
1. ไม่มีหนี้สิน	93	23.25
2. ต่ำกว่า 50,000 บาท	119	29.75
3. 50,001-100,000 บาท	110	27.50
4. 100,001-150,000 บาท	28	7.00
5. 150,001-200,000 บาท	15	3.75
6. มากกว่า 200,000 บาทขึ้นไป	34	8.50
รวม	400	100.00

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของหนี้สินกับสถาบันการเงิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

หนี้สิน	ความถี่	ร้อยละ
1. มีหนี้สินกับ ธ.ก.ส.	236	57.70
2. หนี้สินกับสหกรณ์การเกษตร	76	18.58
3. หนี้สินกับธนาคารออมสิน	48	11.74
4. หนี้สินกับธนาคารอื่นๆ	49	11.98
รวม	409	100.00

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของหนี้สินนอกระบบ

หนี้สินนอกระบบ	ความถี่	ร้อยละ
1. มีหนี้สินนอกระบบ	164	41.00
2. ไม่มีหนี้สินนอกระบบ	236	59.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของการรู้จักกับบัญชีครัวเรือน

บัญชีครัวเรือน	ความถี่	ร้อยละ
1. รู้จักกับบัญชีครัวเรือน	328	82.00
2. ไม่รู้จักกับบัญชีครัวเรือน	72	18.00
รวม	400	100.00

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของการเคยเข้ารับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน

การเข้ารับการอบรม	ความถี่	ร้อยละ
1. เคยเข้ารับการอบรม	227	56.75
2. ไม่เคยเข้ารับการอบรม	173	43.25
รวม	400	100.00

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความเข้าใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้าใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือน

ความเข้าใจ	\bar{X} (n=400)	S.D.
1. ท่านเข้าใจความหมายของบัญชีครัวเรือน	3.45	1.01
2. ท่านเข้าใจประโยชน์ของการทำบัญชีครัวเรือน	3.52	0.98
3. ท่านเข้าใจความหมายของคำว่ารายรับหรือรายได้เพียงใด	3.50	0.98
4. ขั้นตอนในการทำบัญชีครัวเรือนมีความยาก-ง่ายเพียงใด	3.38	0.94
5. ท่านสามารถลงบัญชีได้โดยไม่ต้องฟังคำอธิบายจากผู้อื่น	3.27	1.00
6. ท่านมีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน	3.30	0.97
7. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้ท่านรู้จักใช้จ่ายมากขึ้น	3.46	1.02
8. การทำบัญชีครัวเรือนสร้างจิตสำนึกในเรื่องการใช้จ่ายได้มากขึ้น	3.53	0.93
9. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้ท่านมีการวางแผนก่อนการใช้จ่ายได้มากขึ้น	3.53	0.90
10. ท่านเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปจัดทำบัญชีครัวเรือน	3.15	1.12
รวม	3.41	0.74

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ปัญหาและอุปสรรค	\bar{X} (n=400)	S.D.
1. ท่านขาดประสบการณ์ในการทำบัญชีครัวเรือน	3.42	1.00
2. ท่านขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน	3.30	1.00
3. การทำบัญชีครัวเรือนมีความยุ่งยากและทำให้เสียเวลา	3.30	0.99
4. ท่านมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมากทำให้ไม่สามารถทำบัญชีครัวเรือนได้	3.28	1.07
5. ขาดบุคคลที่คอยช่วยทำบัญชีครัวเรือน	3.16	1.03
6. ท่านอ่านและเขียนหนังสือไม่ได้จึงทำให้ไม่สามารถทำบัญชีครัวเรือนได้	3.18	2.39
7. ท่านมีปัญหาด้านสายตา จึงทำให้ไม่อยากบันทึกบัญชี	3.16	1.14
8. ท่านขาดกำลังใจและแรงจูงใจในการทำบัญชีครัวเรือน	3.25	1.10
9. ไม่มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอจึงไม่อยากทำบัญชีครัวเรือน	3.46	1.08
10. ท่านมีค่าใช้จ่ายสูง จึงทำให้ไม่อยากทำบัญชีครัวเรือน	3.52	1.07
รวม	3.30	0.77

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการจัดทำบัญชีครัวเรือน

การจัดทำบัญชีครัวเรือน	\bar{X} (n=400)	S.D.
1. เกษตรกรมีความจำเป็นต้องทำบัญชีครัวเรือน	3.68	.89
2. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้มีเงินออมมากขึ้น	3.60	.89
3. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้สามารถวางแผนชำระหนี้ได้ตรงตามเวลาที่กำหนด	3.50	.88
4. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้ทราบรายละเอียดรายได้-รายจ่ายของครอบครัวในแต่ละเดือน	3.65	.88
5. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น	3.70	2.17
6. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและไม่ฟุ่มเฟือย	3.58	.88
7. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้สามารถวางแผนการเพิ่มรายได้ได้	3.63	.88
8. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้สามารถวางแผนการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นได้	3.61	.86
9. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนการเงินได้อย่างเหมาะสม	3.62	.88
10. การทำบัญชีครัวเรือนทำให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น	3.59	.87
รวม	3.62	.70

ส่วนที่ 5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์อำนาจการพยากรณ์ของความรู้ความเข้าใจ (X_1) และปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน (X_2) ที่มีต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน(Y)

ตัวแปร	b	SE _{est}	β	t	sig
X_1	0.564	0.39	0.593	14.524*	.000
X_2	0.063	0.37	0.069	1.699	.090

R = .614 R² = .377 Adjusted R² = .374 a = 1.486 SE_{est} Y = .159

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ประเด็นสำคัญที่ได้พบจากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเข้าใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือนของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมจัดทำบัญชีครัวเรือน และเคยทำบัญชีครัวเรือนมาก่อน และมีการทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอทุก ๆ วัน ด้วยตนเอง และเคยได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับการทำบัญชีครัวเรือน จึงทำให้เกษตรกรมีความเข้าใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือนพอสมควร (กรมพัฒนาชุมชน, 2549) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี กิมงวนสง (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบางเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความเข้าใจในการบันทึกบัญชีในระดับปานกลาง ทำให้เกษตรกรสามารถบันทึกบัญชีได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของกานต์วี ผดุงกิจ (2550) ได้ทำการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้ ชัดแจ้งกับงานวิจัยของสุพรรณดี ต่อนวัช (2551) ได้ทำการศึกษาการทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคาร

เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่เคยได้รับการแจกสมุดและ
อบรมการทำบัญชีครัวเรือนมีความเข้าใจหลักการทำบัญชีแต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า เกษตรกรมีความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนทำให้ท่านมีการวางแผนก่อนการใช้จ่ายได้มากขึ้นมากที่สุด อยู่
ในระดับ “มาก” เนื่องจากเกษตรกรเห็นรายได้และค่าใช้จ่ายของตนเองจากการบันทึกบัญชี เกษตรกรจึงสามารถ
วิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของตนเอง ว่าอะไรที่ใช้จ่ายไปในสิ่งที่ฟุ่มเฟือย ควรจะลดค่าใช้จ่ายส่วนไหนลงบ้าง
เกษตรกรจึงสามารถวางแผนการใช้จ่ายของตนเองได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกษตรกรได้รู้จักตัวเองและสถานะการเงิน
ของตนเอง (ภัทรา เรื่องสินภิญญา, 2552) มองเห็นฐานะทางการเงินของตนเองได้ (มยุรี กิมงวงสง, 2551) การ
ทำบัญชีครัวเรือนสามารถนำมาเป็นข้อมูลในการวางแผนการใช้จ่ายเงินของครอบครัวเพื่อแก้ไขปัญหาหนี้สิน ทำให้สา
มารถแก้ปัญหานี้สินให้ครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้ (สุนีย์ ตฤณขจี และนิยะดา วิเศษบริสุทธิ์, 2551) ส่วนการทำ
บัญชีครัวเรือนของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับ “มาก” เนื่องจากเกษตรกรทราบถึงคุณค่าและประโยชน์ของการ
ทำบัญชีครัวเรือน (นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, 2540, สร้อยตระกูล ดิทยานนท์, 2545) การทำบัญชีครัวเรือนทำให้มีชีวิต
และความเป็นอยู่ดีขึ้นมากที่สุด อยู่ในระดับ “มาก” เนื่องจากเกษตรกรเห็นรายได้และค่าใช้จ่ายของตนเองจากการ
บันทึกบัญชี เกษตรกรจึงสามารถวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของตนเอง ว่าอะไรที่ใช้จ่ายไปในสิ่งที่ฟุ่มเฟือย ควรจะลด
ค่าใช้จ่ายส่วนไหนลงบ้าง เกษตรกรจึงสามารถวางแผนการใช้จ่ายของตนเองได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกษตรกรได้รู้จัก
ตัวเองและสถานะการเงินของตนเอง (ภัทรา เรื่องสินภิญญา, 2552) รองลงมาคือ เกษตรกรมีความจำเป็นต้องทำ
บัญชีครัวเรือน อยู่ในระดับ “มาก” เนื่องจากจุดประสงค์ของบัญชีครัวเรือนเบื้องต้นคือการได้รู้จักตัวเองนั่นเอง(ภัทรา
เรื่องสินภิญญา, 2552)เพื่อให้ทราบว่าในแต่ละวันครอบครัวได้รับเงินและจ่ายเงินเป็นค่าอะไรบ้าง นำบัญชีครัวเรือนที่
ผ่านมามาพิจารณาว่ารายรับและรายจ่ายมีความสมดุลกันหรือไม่ โดยเฉพาะครอบครัวที่มีปัญหาเรื่องหนี้สิน การทำ
บัญชีครัวเรือนยังช่วยเตือนความจำให้เรารู้ถึงการใช้จ่ายเงิน สุนีย์ ตฤณขจี และนิยะดา วิเศษบริสุทธิ์ (2551) ทำให้
เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการทำบัญชีครัวเรือนอย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ มยุรี กิมงวงสง (2551) ที่
ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
สาขาบางเปี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่บันทึกบัญชีด้วยตนเอง สามารถแยกแยะ
รายรับ-รายจ่ายที่จำเป็นและไม่จำเป็นได้ ทำให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและไม่ฟุ่มเฟือย ทำให้สามารถปฏิบัติตัว
ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงได้ ทำให้มีเงินออมมากขึ้น การทำบัญชีครัวเรือนเป็นการทำบัญชีอย่างง่ายไม่ยุ่งยาก และ
ยังทำให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้นมากกว่าแต่ก่อน และปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำบัญชีครัวเรือนด้านความรู้ความ
เข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ชัยวิฑู ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการรับรู้ ปัจจัย
ด้านปัญหาและอุปสรรคส่งผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของมยุรี กิมงวงสง (2551)
ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้ำธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร สาขาบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน ได้แก่ เพศ ระดับ
การศึกษาสูงสุด การจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน การสาธิตการลงบัญชี การตรวจสอบและกา
ติดตามการบันทึกบัญชี

สรุป

เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวอยู่ที่ 10,001-15,000 บาท มี
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว ต่ำกว่า 10,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินของครอบครัว ต่ำกว่า 50,000
บาท และเคยอบรมการทำบัญชีครัวเรือนมาก่อน ทำให้เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากในการบันทึกบัญชี

ครัวเรือน เรื่องการวางแผนก่อนการใช้จ่ายได้มากขึ้น การทำบัญชีครัวเรือนสร้างจิตสำนึกในเรื่องการใช้จ่ายได้มากขึ้น และมีความเข้าใจความหมายของคำว่ารายรับหรือรายได้ การทำบัญชีครัวเรือนทำให้รู้จักใช้จ่ายมากขึ้น เข้าใจความหมายของบัญชีครัวเรือน เข้าใจขั้นตอนในการทำบัญชีครัวเรือนมีความยาก-ง่ายมีความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน สามารถลงบัญชีได้โดยไม่ต้องฟังคำอธิบายจากผู้ใดและเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปจัดทำบัญชีครัวเรือน ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรที่พบมากที่สุดคือ เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายสูงจึงทำให้ไม่ยากทำบัญชีครัวเรือน รองลงมาคือ ไม่มีการบันทึกบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอจึงไม่ยากทำบัญชีครัวเรือน ขาดประสบการณ์ในการทำบัญชีครัวเรือนการทำบัญชีครัวเรือนมีความยุ่งยากและทำให้เสียเวลาขาดความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือนมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบมากทำให้ไม่สามารถทำบัญชีครัวเรือนได้ขาดกำลังใจและแรงจูงใจในการทำบัญชีครัวเรือนและเขียนหนังสือไม่ได้จึงทำให้ไม่สามารถทำบัญชีครัวเรือนได้ขาดบุคคลที่คอยช่วยทำบัญชีครัวเรือนมีปัญหาด้านสายตาดำเนินทำให้ไม่ยากบันทึกบัญชีตามลำดับด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือนพบว่า การทำบัญชีครัวเรือนทำให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้น เกษตรกรมีความจำเป็นต้องทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้ทราบรายละเอียดรายได้-รายจ่ายของครอบครัวในแต่ละเดือนทำให้สามารถวางแผนการเพิ่มรายได้ได้ทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนการเงินได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถวางแผนการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นได้ ทำให้มีเงินออมมากขึ้น ทำให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ดีขึ้นทำให้มีการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและไม่ฟุ่มเฟือย และทำให้สามารถวางแผนชำระหนี้ได้ตรงตามเวลาที่กำหนด ตามลำดับและปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำบัญชีครัวเรือน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในการบันทึกบัญชีครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนข้อเสนอแนะในการวิจัยพบว่า เกษตรกรต้องมีการจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างสม่ำเสมอ ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ควรบันทึกบัญชีอย่างละเอียดทั้งรายรับและรายจ่าย และจะต้องไม่ย่อท้อต่อการบันทึกบัญชี ถึงแม้บัญชีจะติดลบ

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากคณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสุรินทร์ ทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณเงินรายได้ประจำปี 2557

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาชุมชน. 2549.คู่มือชุดปฏิบัติการเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนเพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือน. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- กานต์วีร์ ผดุงกิจ. 2550.ทัศนคติและพฤติกรรมของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือน. ภาคนิพนธ์ สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2540. การสื่อสารรณรงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อการเปลี่ยนพฤติกรรมเน้นการเจาะจงกลุ่มและมีส่วนร่วม. เชียงใหม่ : คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภัทรา เรื่องสิทธิปัญญา. 2552. พฤติกรรมการบันทึกบัญชีรายได้และรายจ่ายส่วนบุคคลของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- มยุรี กิมวงนสง. 2551. ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญาวิทยาสตมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สร้อยตระกูล (ตีวานานท์) อรรถมานะ. 2545. พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุนีย์ ตฤณขจี และนิยะดา วิเศษบริสุทธิ. 2551. การรับรู้และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจัดทำบัญชีครัวเรือน ของประชาชนในอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สุพรรณิ ด่อนรับ. 2551. การทำบัญชีครัวเรือนของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์. 2557. ข้อมูลพื้นฐานการเกษตรปี 2557 จังหวัดสุรินทร์. สุรินทร์: กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศสำนักงานเกษตรจังหวัดสุรินทร์.
- อารยา อิงไพบูลย์กิจ. 2557. รายงานผลการดำเนินโครงการพัฒนาความรู้เชิงปฏิบัติการการทำบัญชีครัวเรือน. คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์.
- อังคณา ประเสริฐศรี ธนาวุฒิ พิมพิท และกาญจนา ผลาผล. (2555). ความรู้ความเข้าใจในการทำบัญชีครัวเรือน : กรณีศึกษาเกษตรกรในเขตอำเภอคิงคอง จังหวัดจันทบุรี. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก.
- Yamane, Taro. 1973. Statistics: An Introductory Analysis. 3rd Ed. New York: Harper & Row Publishers.